

СТАНОВИЩЕ

От Доц. Д-р. Мая Стефанова Кръстанова, д.м.
ЧЛЕН НА НАУЧНО ЖУРИ
ИЗБРАНО СЪС ЗАПОВЕД № Р-109-639/ 21.12.2023
НА РЕКТОРА НА МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р.
ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ“ – ВАРНА

Относно: Дисертационния труд на д-р Цветомир Янков Янков за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по медицина в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. „Медицина“, научна специалност „ Физиотерапия, курортология и рехабилитация“ на тема „*Изучаване на комбинираното приложение на високоенергиен лазер и мануална терапия при пациенти с функционални нарушения в торакален отдел*“, с научен ръководител доц. д-р Илия Тодоров Тодоров, д.м.

БИОГРАФИЧНА СПРАВКА НА КАНДИДАТА

Д-р. Цветомир Янков Янков е роден на 25.05.1989г. в град Велико Търново, където през 2008г. завършва средното си образование в Природо-математическа гимназия „Васил Друмев“. През 2014г. завършва висше образование по медицина с образователно квалификационна степен „Магистър“ в МУ Варна. Придобива специалност по „Физикална и рехабилитационна медицина“ през 2020г.

Неговият професионален лекарски път започва през 2014г. в ЦСМП гр. Варна към филиала за спешна медицинска помощ в гр. Долни Чифлик. През 2016г. д-р Цветомир Янков е назначен като лекар-специализант в Клиника по Физикална и рехабилитационна медицина към УМБАЛ „Св. Марина“ Варна ЕАД. От 2020 година заема длъжност асистент към Катедра „Физиотерапия, рехабилитация, морелечение и професионални заболявания“ към УС „Морелечение, физиотерапия и рехабилитация“ при МУ Варна. Преподава на български и английски студенти по медицина, рехабилитатори, акушерки и медицински сестри.

Д-р Цветомир Янков Янков е взел участие в редица специализирани курсове за следдипломно обучение: лазертерапия, ортопедична медицина Сугиах, мануална терапия и PNF. Преминал е образователни квалификационни курсове: „Законова база, регламентираща обучението на докторанти“, „Методика на научноизследователската работа“, „Етика на научните изследвания“, „Статистически методи за обработка и представяне на данни“, „Комуникативни техники и презентационни умения“ и др.

Д-р Цветомир Янков Янков владее писмено и говоримо английски и руски език.

Основните му професионални и научни интереси са в областта на мануалната медицина и лазертерапията. Д-р Цветомир Янков Янков е член на

Български лекарски съюз, Асоциацията по физикална и рехабилитационна медицина и Българското дружество по мануална медицина.

АКТУАЛНОСТ НА ПРОБЛЕМА

Функционалните нарушения в торакален сгдел са честа причина за болка и ограничен обем на движение по хода на гръбначния стълб. Тяхната значимост и разпространение доминира над структурните патологии и дегенеративните промени, особено в младата и активна възраст. Неточности в диагностиката на този вид патология, води често до фармакологично обременяване на пациента и хронифициране на състоянието.

В достъпната литература има много проучвания върху ефектите на мануалната терапия при функционални нарушения в гръден отдел. Всички те доказват ефективността на мануалните манипулации по отношение на функционалния статус и болковата симптоматика в торакален отдел.

Съществуващите научни данни показват, че високоенергийната лазерна терапия, съчетаваща две дължини на вълната (MLS – лазер) е физикален фактор с изразено антиедемно, противовъзпалително и аналгетично действие. Налични са проучвания, описващи клиничната ефективност от приложението на MLS-лазерната терапия при състояния, свързани с болка и ограничен обем на движение в гръбначен стълб, с локуси цервикален и лумбален отдел.

В дисертационния труд д-р. Цветомир Янков представя използването на високоенергиен лазер и мануална терапия в общ протокол за лечение на пациенти с функционални нарушения в торакален отдел. Докторантът проучва клиничната ефективност на комбинираното им приложение, като го сравнява с монотерапия от мануални манипулации.

СТРУКТУРА НА ДИСЕРТАЦИЯТА

Дисертационният труд на д-р Цветомир Янков Янков е представен в 143 стандартни страници, в единадесет раздела с адекватно съотношение. Онагледен е с 42 фигури, 24 таблици и 16 приложения. Структурата е според изискванията, посочени в Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

Представената библиография се състои от 166 източника, от които 18 на кирилица и 148 на латиница. Около 40 % от цитиранията са от последните десет години, 10 % от които от последните пет години.

ЛИТЕРАТУРЕН ОБЗОР

В литературния обзор подробно са разглеждани етиологията, патогенезата, класификацията и клиничната картина на функционалните нарушения в торакален отдел. Представени са познатите до момента методи на лечение с основен акцент върху факторите на физикалната медицина. Систематизирани са наличните до момента проучвания върху ефекта на мануалната терапия при пациенти с функционални нарушения в торакален отдел. Изчерпателно са

описани основните характеристиките на лазерното лъчение и е представено приложението и клиничния опит с високоенергиен MLS лазер.

ЦЕЛ, ЗАДАЧИ И ХИПОТЕЗИ

В основата на дисертационния труд стои ясна и конкретна цел – да се проучи ефекта от комбинираното приложение на високоенергиен лазер и мануална терапия при пациенти с функционални нарушения в торакален отдел.

Задачите и хипотезите са логично формулирани съобразно предварителните проучвания и подчинени на поставената цел.

МЕТОДИКА И ДИЗАЙН НА ПРОУЧВАНЕТО

В проучването са включени общо 82 лица от двата пола на възраст между 18 и 50 години с функционални нарушения в торакален отдел, които отговарят на конкретни включващи критерии. Пациентите са разпределени на случаен принцип в две групи, всяка с по 41 човека. На участниците в проучването попаднали в група А се прилага монолечение с мануална терапия, а на лицата в група Б терапевтичен протокол от високоенергиен MLS лазер и мануална терапия.

За проследяване на ефекта от приложеното лечение в двете групи са използвани методи за оценка на функционалното състояние и болката в торакален отдел: Тест на Ott за флексия и екстензия, ъглометрия за ротация в гръден отдел, оценка на спонтанна и палпаторна болка според визуално аналоговата скала (ВАС), кратката форма на въпросника на McGill и индекс за функционалността (Functional Rating Index). Пациентите са оценени в три различни момента: на изходно ниво преди започване на лечението, след завършване на терапевтичния курс и на 45-ти ден след започване на терапията.

Докторантът е избрал подходящи статистически методи даващи пълна и достоверна оценка на данните, съобразно целта на представеното проучване.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Резултатите отговарят на поставените задачи. Дисертантът добре е синтезирал и онагледил с таблици и фигури разпределението на пациентите в двете групи и получените резултати.

Преди терапията липсва статистически значима разлика между наблюдаваните и сравнявани групи по отношение давността на заболяването, на демографските и антропометричните показатели, както и по отношение на субективните оплаквания. От анализа на изходните стойности на проследяваните показатели се вижда, че няма разлика между двете групи, което води до тяхната хомогенност една спрямо друга.

Собствените резултати и обсъждането са представени в 46 стандартни страници добре онагледени с таблици и фигури, следващи хода на поставените задачи.

Представените данни показват статистически значима клинична ефективност и при двата използвани терапевтични протокола по отношение на основните симптоми, както след края на лечението така и в дългосрочен план.

Докторантът е представил сравнителен анализ между двете групи, доказващ превъзходството на комбинираното приложение на мануална терапия и високоенергиен лазер спрямо монотерапията от мануално лечение по отношение на болката и функционалния индекс. Установена е еднаква терапевтична ефективност за двата метода по отношение на повлияването на обема на движение в гръден отдел.

Дискусията върху получените резултати подчертава тяхната значимост, като ги сравнява с други проучвания в световната литература.

В заключение са обобщени най-важните **РЕЗУЛТАТИ** от проучването.

Синтезирани са шест ясно формулирани изводи, които кратко и точно дават обобщена информация за резултатите от проведеното проучване и отговарят напълно на поставените цел и задачи. Дисертантът ясно е посочил приносите на дисертационния труд за България – четири с теоретично-методологичен характер и три с шпактико-приложен характер.

Дисертационният труд на дисертанта д-р Д-р Цветомир Янков на тема „*Проучване на комбинираното приложение на високоенергиен лазер и мануална терапия при пациенти с функционални нарушения в торакален отдел*“ представя резултати и заключения с оригинален принос в науката и отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ-Варна.

Докторантът въвежда един иновативен метод на лечение на разглежданата патология, който е неинвазивен, поради което няма отрицателни странични ефекти. Със своята безболезненост се приема много добре от пациентите. Не на последно място предимство на метода е скъсяване на сроковете на лечение и по-малкият брой процедури, които се налага да бъдат провеждани в рамките на един лечебен курс.

За съжаление провеждането на проучването в епидемична обстановка е стеснило значително броя на обхванатите пациенти, но резултатите показват положителния ефект от един такъв вид терапия. Смятам че д-р Янков ще продължи да прилага и разширява метода и в бъдеще и ще може да го сравни с ефекта от прилагането и на други физиотерапевтични методи на лечение. Също така този фактор може да се комбинира и с други подходящи естествени и преформирани физикални фактори за по-дълготраен ефект. Дисертационният труд показва, че дисертантът д-р Цветомир Янков е придобила задълбочени теоретични познания и демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

ПУБЛИКАЦИИ СВЪРЗАНИ С ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

С темата на научния труд са свързани 3 пълнотекстови публикации в периодични научни издания, в които д-р Цветомир Янков Янков е водещ автор.

АВТОРЕФЕРАТ

Авторефератът е представен в 60 страници, структуриран в съответствие с изискванията, като отразява достоверно и изчерпателно основните моменти от дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд на тема „Проучване на комбинираното приложение на високоенергиен лазер и мануална терапия при пациенти с функционални нарушения в торакален отдел“ е методологично издържан, с ясно формулирана цел и задачи, с конкретни и добре обосновани изводи и актуален принос в науката. Предоставените материали отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ-Варна.

Дисертационният труд показва че, дисертантът д-р Цветомир Янков Янков притежава задълбочени теоретични и практически познания, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Смятам че изработването на протокол за лечение на пациентите *функционални нарушения в торакален отдел* с високоенергийно лазерно лечение е от голямо практическо значение и може да подпомогне работата на лекарите физиотерапевти, които разполагат с подобен апарат и се занимават със съответния контингент пациенти.

Предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъди на докторантката Д-р Цветомир Янков Янков ОНС „Доктор“ по научна специалност „Физиотерпия, курортология и рехабилитация“

Дата: 24.01.24г.

Плевен

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

Доц. Д-р Мая Кръстанова, дм
Началник Клиника по физикална и рехабилитационна медицина
при УМБАЛ „д-р Г. Странски“ гр. Плевен